

Doodgewone Limburgers over de Tweede Wereldoorlog

Dat ze schaars worden, weten we allemaal: de getuigen die nog helder van geest zijn en de Tweede Wereldoorlog uit de eerste hand kunnen vertellen. Het is nu bijna 73 jaar geleden dat het meest dodelijke, gruwelijke en ingrijpende conflict dat zich ooit op deze aardbol heeft afgespeeld, voor België begon. Willen wij dit stukje mondelinge geschiedenis nog redden, dan moet het snel gaan. Dat beseften ze twee jaar geleden ook in Noord-Limburg. Sindsdien verzamelde **historica Evelien D'Haese** (26) in opdracht van Erfgoed Limburgse Kempen maar liefst 40 getuigenissen. Ze interviewde, samen met de lokale heemkringen, mensen zoals u en ik. Geen soldaten, geen verzetshelden, geen collaborateurs. Dit is het verhaal van doodgewone Limburgers die de Tweede Wereldoorlog ontdeenden van al zijn mythes. "Want er is niks schoons aan oorlog."

Alle interviews worden gepubliceerd op www.erfgoed-plus.be

Hoe was het dagelijkse leven tijdens de Tweede Wereldoorlog? Journalisten **Mireille Maes**, **Timmie van Diepen** en **Jan Bex** interviewden zes getuigen. De reportages verschijnen deze week in uw krant.

MARIA VAN DEN EYNDE KREEG HERHAALDELIJK BOZE DUITSERS AAN DE DEUR

De Lommelse Maria is nu 87. Ze was 14 toen de oorlog uitbrak.

Foto Raymond LEMMENS

"De kogels vlogen langs mijn oren"

LOMMEL - "Ineens, toen wij terugkwamen van de kerk, stonden ze op de hoek van de Driehoekstraat: de Duitsers met hun fiets." Deze gebeurtenis betekende voor de toen 14-jarige Maria Van den Eynde het begin van de oorlog. Honger hadden ze in die vijf jaar niet gekend. Maar de bombardementen, Duitse soldaten en een dode vrouw hebben hun stempel nagelaten. "De oorlog betekende vooral heel veel miserie. Ik heb er nog vaak 's nachts van wakker gelegen. Maar als ik dan toch een positief ding uit heel die periode heb overgehouden, is het mijn plan leren trekken."

Met hun kleine winkeltje en daarlangs een café was het onvermijdelijk dat de familie Van den Eynde Duitse soldaten over de vloer zou krijgen.

"Die eerste keer kwamen ze de winkel binnen, smeten wat geld op de toonbank en vroegen chocolade. Ongelooflijk hoe vaak ze daarvoor terugkwamen. Na een paar dagen hadden we geen stukje chocolade meer in de winkel liggen. Problemen maakten die mannen niet. Ze trokken zich altijd netjes terug aan hun kamp bij brug 11." Tot die ene keer dat een militair wijn kwam kopen. "De man vroeg aan mijn moeder of het goede wijn was. Haar antwoord: 'voor zijn prijs wél' werd als 'voor jou goed genoeg' geïnterpreteerd. Boos vertrok die man om even later met een vrachtwagen terug te keren. Alle meubels uit het café werden opgeladen en meegenomen. Daar stonden we."

De dag erna trok de vader van Maria zijn stoute schoenen aan en ging naar de brug. "Hij kreeg het dan toch uitgelegd en mocht alles terug meenemen", lacht Maria.

Schrik

Daarna had de familie geen problemen meer met de bezetter. Tot die nacht in 1944. "Nu zijn we er allemaal aan", zuchtte mijn vader toen de Duitsers op de deur bonkten." Die avond was heel plezierig begonnen maar dreigde in een drama te eindigen. "Elk meisje van 18 jaar wil wel eens plezier maken, ook in de oorlog. Ik had een paar muzikanten uitgenodigd in het café. Het was er dikke ambiance. Er werd gelachen, gedronken en gedanst. Ik stond achter de toog en verdiende nog een centje bij. Ineens kwamen er zes oudere Duitse militairen binnen. Ze wilden me plezier maken. Alleen wilde niemand met hun dansen. Er werd geduwd en getrokken. De toog werd helemaal achteruit geduwd. Uiteindelijk joeg mijn grootmoeder iedereen naar buiten. Het feest was afgelopen. We hoorden nog wat schoten op de achtergrond, maar daarna werd het rustig." De hele familie ruimde de restanten van het feestje op en ging slapen. Tot de twee gewapende Duitsers hen wakker klopten. "Blijkbaar had een van de collega's zijn revolver die avond op

een kast gelegd. En dat wapen was verdwenen. De Duitsers dachten dat wij het ergens hadden verstopt. Wij moesten allemaal op een rij gaan staan terwijl ze de boel doorzochten. Onze pa stond te bidden en smeken. Na veel bibberen en huilen, geloofden de Duitsers ons en vertrokken ze."

Maar zelfs de angst went, leert Maria ons. "Wanneer de vuurbollen de lucht 'versierden' moesten we de schuilkamer in. Het waren bommen die door de Engelsen werden gedropt als ze te zwaar geladen waren en ze niet met hun hele lading in Duitsland raakten. Onze kelder was niet meer dan een lange sleuf met daar planken bovenop. Op het einde van de oorlog was het zo dikwijls alarm dat mijn grootmoeder niet meer uit haar bed wilde komen. En net die nacht sloeg er vlakbij een bom in. Het plafond in haar slaapkamer kwam los en viel op haar hoofd. Met de brokstukken nog in het haar kwam ze in haar nachtkleed de schuilkamer in gelopen. Hilarisch was het gezicht. Maar voor hetzelfde geld was er die nacht een drama gebeurd."

Dood

"En dat drama gebeurde hier een beetje verder, op het einde van de oorlog. In de Barrier werd toen een zware strijd geleverd. Als vrijwilligster van het Rode Kruis werd ik opgeroepen en gestuurd naar de Kinderstraat. Er was een bom ingeslagen en er waren gewonden gevallen. De kogels floten langs mijn oren. In de gracht, mijn fiets achter me aan slepend, ben ik tot aan het getroffen huis geslopen." Wat Maria daar vond, was verschrikkelijk. "De dochter was naar haar ouders gevlucht omdat het in de Barrier - waar

ze woonde - te gevaarlijk was. En net zij werd door de bom geraakt. Een been was er af. We legden haar in bed, met een wit laken over haar heen. Meer konden we niet doen. Buiten bleven de gevechten doorgaan. Van de schrik verstopte ik me onder het bed. In de kelder hoorde ik de moeder schreeuwen. Verschrikkelijk was dat. Daar heb ik geen andere woorden voor."

Bevrijding

Naar het einde van de oorlog was het voor de jonge vrouw en haar familie wel tanden bijten. "Een keertje vluchten we met paard en kar en de koeien naar een kippenboer. Met de hele familie sliepen we daar op het stro. We waren gerust. Tot de stro ineens begon te bewegen en er een Engelse soldaat onderuit kwam gekropen. Zonder een woord te zeggen, verdween die man. Dat was een kippenvelmoment!" De volgende keer dat Maria een Engelsman zag, was na de bevrijding. "Ze sliepen in het café van mijn ouders. Een paar dagen maar. Genoeg om een paar hele nieuwe dingen te leren kennen", lacht Maria. "Corned Beef bijvoorbeeld. Dat kenden we voor de oorlog nog niet. Maar het leukste verhaal met die Engelsen zijn de 'ballonnen' die mijn kleine broer Gerard van de Engelsen rond de arm kreeg gebonden. Heel onschuldig leek het ons, tot we te horen kregen wat het precies waren: condooms. 'Little Tommy' - zoals mijn broer door de soldaten werd genoemd - liep er onschuldig mee te pronken. Decennia later, toen zijn zoon werd geboren, werd die Tom genoemd. Als mooie hulde aan die Engelsen die ons de condoom hadden leren kennen."